

pa, da je obtoženec s pretenjem hotel gosposkini organ prisiliti k dejanju nasprotujočemu zakonu in službeni dolžnosti njegovi, bistveno obstaja kaznivo dejanje obtoženčevo. Če bi se bil občinski sluga udal obtoženčevim pretnjam, značilo bi se nedvomno njegovo dejanje kot — akopram nepostaven — uraden čin; pravni čin vročitve bi bil razveljavljen, in obtoženec bi bil takoj opirajoč se na prisiljeno odstranitev nabitega odloka po gosposkini osebi, pobijal zakonito veljavnost vročitve. M.

Iz upravne prakse.

a) Kedaj so upravne določbe pravomočne? — V vsaki pritožbi do upravnega sodišča izpodbijati se sme veljavo naredeb (§ 6. odst. 1. zak. z dne 22. okt. 1875, št. 36. drž. zak. ex 1876).

C. kr. upravno sodišče je pritožbi A-ja proti odločbi upravnega odseka tržaškega mesta z dne 5. oktobra 1892, št. 28612 z odločbo z dne 23. novembra 1893, št. 3932 deloma ugodilo.

Razlogi:

Iz upravnih spisov se da posneti, da se je pritoževalec obvestil s plačilnim nalogom mestnega magistrata tržaškega z dne 27. aprila 1892, št. 17720, da znašajo gasilni troški požara v njegovi hiši št. 27 v »via della Madonina« dne 24. marcija 1892. l. 1336 gld. 60 kr., ter se je opozarjal, da mora v smislu §-a 23. gasilnega reda tekom 4 tednov plačati ta znesek pri mestni blagajnici. Po neoporekani navedbi vročil se je A-ju ta nalog dne 9. maja 1892. l. Dne 20. junija 1892. l. opominjal se je po drugem nalogu z dne 17. junija 1892, št. 1075, da mora plačati gasilne troške v znesku 1336 gld. 60 kr. v 14 dneh, sicer se bi po pretéku te dobe pričelo takoj z izvršilom.

Proti obema dekretoma pritožil se je z dne 4. julija 1892. l. do upravnega odseka tržaškega mesta. Le-ta zavrnil je pa dotični rekurz z izpodbijano odločbo z dne 5. oktobra 1892, št. 28612. Odbil se je pa rekurz v prvi vrsti z ozirom na zamujeni rok, češ, da se je po plačilnem nalogu mestne blagajne z dne 17. junija 1892, št. 1075 vršil uže prvi korak v iztirjanje predpisanega zneska,

ter se rekurz ne more smatrati pravočasno vloženim, — dalje pa tudi iz meritornih razlogov.

Ker je toženi upravni odsek ugovarjal zamudo v smislu §-a 5. odst. 3. zak. z dne 22. oktobra 1875, št. 36. drž. zak. ex 1876, moralo je upravno sodišče pred vsem pretehtati slučaj v tem smislu in posebno odgovoriti na vprašanje, je-li v istini zadobil nalog z dne 27. aprila 1892, št. 17720 za časa vloženega rekurza (4. julija 1892. l.) uže pravno moč? —

Ustanova tržaškega mesta z dne 12. aprila 1850, št. 139. drž. zak., katera urejuje delokrog posamičnih organov in tudi, kje se morajo vlagati pritožbe, ne določuje nobenega roka za pritožbo. Tudi pozneje je izostala vsaka zakonita določitev roka za rekurze. Uporabljati je torej obče pravilo, da se sme — če primanjkuje zakonite omejitve pravnega leka, izpodbijati določbe upravnih oblastev dotlej, da se stranka ne odpove izrecno vsakemu pravnemu leku, ali izvrši ukaz, se tako podvrže oblastvenemu povelju ter se tako molče odpove pritožbi, ali pa da se ni od strani upravnega oblastva uvedlo po preteku za izvršitev naloga določenega časa vse potrebno, da se siloma izvrši.

Ako se to pravilo uporablja na ta slučaj, razvidi se, da ni bilo ni jednega teh pogojev za pravokrepnost plačilnega naloga z dne 27. aprila 1892, št. 17720 za časa podanega rekurza. Ni bodisi izrecne, bodisi tihe odpovedi pravnemu leku, tudi ni A ničesar storil, kar bi upravičevalo sklep na to odpoved, — isto tako se ni uvedlo izvršilno postopanje.

V tem oziru konstatovati se mora iz spisov, da ima pritožbi v izvirniku priloženi nalog z dne 17. junija 1892, št. 1075 nadpis: »Dal municipio di Trieste e sue dipendenze«. Trditev protispisa, da se ta nalog ni izdal po magistratu pač pa od mestne blagajne (tesoreria) se razveljavi po besedilu naloga samega. A tudi ne gledé na to, se ne more smatrati ta dekret kot prvi izvršilni korak, ker ne vsebuje, kakor tudi ne dekret z dne 27. aprila 1892. l., ničesar drugega kakor plačilni nalog. Tak nalog pa, naj je tudi v njem pretenje eksekucije, — še ni korak za iztirjevanje, kar je edino le prava uporaba prisilnega sredstva, to je dejanska uvedba eksekucije, v smislu §-a 3. nar. z dne 20. aprila 1854, št. 96. drž. zak.

Ker se ne more torej reči, da je bil dekret z dne 27. aprila 1892. l. za časa rekurza pravomočen, se ni zamudila pritožba ter ni na mestu ta ugovor.

A tudi drugi ugovor protispisa, da se je premenil dejanski položaj proti smislu §-a 6. al. 1. zak. z dne 22. okt. 1875. l. s tem, da se je izpodbijala veljava gasilnega reda z dne 23. oktobra 1854, št. 13963, ni upravičen.

Z dejanskim položajem nima ničesar opraviti vprašanje, je-li kaka naredba veljavna ali ne, ter se more to vprašanje vedno izprožiti v vsaki pri upravnem sodišči vloženi pritožbi. Torej se je moralo sodišče baviti tudi s tem vprašanjem.

Upravno sodišče izpoznalo pa je, da je pritožba upravičena izpodbijati veljavo gasilnega reda z dne 23. oktobra 1854. l., ker se ta predpis ni izdal po v smislu §-a 92. odst. 2. mestnega statuta v to poklicanem mestnem sovetu, ampak z dovoljenjem namestništva po magistratu. Ni se pa po toženem upravnem odseku dokazal državni ukrep, s katerim se bi ustavilo delovanje mestnega sveta ter izročila njegova kompetenca magistratu oz. namestništvu. Veljaven je bil torej le gasilni red z dne 17. februarja 1838. l. za časa pritožbe, v kolikor se ni predručal po poprejšnjih veljavnih naredbah. ¹⁾

Dr. S.

¹⁾ Nadaljevanje nima nobenega občega pravniskega pomena.

b) Plačila, katera dobivajo upravni in nadzorni svètniki kake delniške družbe kot taki, se ne smejo obdačiti v drugem dohodarinskem razredu, tudi potem ne, ako je dotična družba začasno prosta obrtarine in dohodarine.

Na pritožbo Rudolfa viteza Grimburga in drugov proti odločbi nižje-avstrijskega finančnega ravnateljstva z dne 24. febr. 1893, št. 1816 zastran dohodarine drugega razreda, razsodilo je c. kr. upravno sodišče z razsodbo z dne 10. okt. 1893, št. 3371:

Izpodbijana odločba se razveljavi v smislu §-a 7. zakona z dne 22. okt. 1875, št. 36. drž. zak. z l. 1876.

Razlogi:

Vpraša se, je-li se smejo plačila, koja dobivajo kot taki upravni in nadzorni svètniki Zwolenoveško-Šmečenske železniške družbe, ki je temeljem koncesije z dne 2. junija 1883, šte. 124. drž.

zak. prosta obrtarine in dohodarine, obdačiti v drugem dohodarinskem razredu. Zwolenoveško-Smečenska železniška delniška družba je sama po sebi in ne gledé na davčno prostost, koja se jej je podelila v koncesijski listini, podjetje, ki je podvrženo obrtarini v smislu obrtarinskega patenta z dne 31. decembra 1812. l. — Dohodki te delniške družbe so torej podvrženi — zopet ne gledé na podeljeno davčno prostost — samo po sebi dohodarini v prvem razredu po §-u 4. dohodarinskega patenta z dne 29. oktobra 1849. l., št. 439. drž. zak.; in pri odmerjenji te dohodarine se glasom §-a 11. dohodarinskega patenta ne sme odbiti od kosmatega dohodka povračilo za delo davkoplačevalčevo. Iz tega pa sledí, da je to povračilo za delo, torej ta vrsta dohodkov zadeta z dohodarino prvega razreda, ki se je naložila podjetniku davku podvrženega opravila, in da se torej ne sme še jedenkrat obdačiti v drugem dohodarinskem razredu.

Po družbenih pravilih Zwolenoveško-Smečenske železniške delniške družbe oskrbujejo zadeve družbene: *a*) upravni svet, *b*) občni zbor delničarjev in *c*) nadzorni svet (§ 14.). Načelništvo v smislu trgovinskega zakonika je upravni svet, nadzorni svet pa nadzoruje poslovanje družbeno v mejah, koje mu stavi zakon (§ 36.). Ker so torej člani upravnega sveta kot člani načelništva družbenega reprezentantje vseh delničarjev, in ker imajo člani nadzornega sveta kot iz skupine delničarjev voljeni (§ 34. družbenih pravil) nadzorni organi družbeni samo dela opravljati, koja bi imela železniška delniška družba kot podjetnik sama opravljati in je mora dati le zato opravljati po omenjenih pravnih namestnikih ker kot pravna oseba fiziških del ne more izvrševati; ker so torej dela teh pravnih namestnikov po svojej naravi in svojem bistvu le dela davku podvrženega podjetja samega in se gledé povračila zanje, kakor smo razložili, obdačijo v prvem razredu dohodarinskem, ni dvoma, da se ne smejo obdačiti v drugem razredu plačila, koja dobivajo upravni in nadzorni svetniki družbeni v tej svojej lastnosti.

Da je Zwolenoveško-Smečenska železniška delniška družba vsled koncesijske listine z dne 2. junija 1883. l. davka prosta, to stvarij ne more predrugačiti; kajti potem je pač ves v prvem razredu dohodarini podvržen dohodek, torej tudi oni, ki odpade na povračilo za družbeno delo t. j. za plačila upravnih in nadzornih svetnikov — odtegnjen obdačenju, in ni je zakonite določbe, da se

more in sme dohodek, ki je podvržen dohodarini v prvem razredu, iz kateregakoli razloga obdačiti po kakem drugem (v našem slučaju po 2.) razredu. Vladni zastopnik je trdil pri javnej ustnej obravnavi, da so plačila upravnih svetnikov sama po sebi podvržena dohodarini v drugem razredu, pri delniških družbah pa, ki plačujejo davek, da so zato prosta, ker se pri njih posredno obdačijo s tem, da vsled pozitivne določbe §-a 11. pri obdačenji delniških družeb ni dopuščeno odračunanje teh plačil kot trošek. Te trditve pa upravno sodišče ni moglo pripoznati kot prave, uže zato ne, ker baš iz tega, da se temeljem §-a 11. pri obdačenji delniških družeb tantijeme ne smejo odbiti od kosmatega dohodka, sledi, da smatra zakonodavec sam ta plačila kot povračilo za delo davkoplačevalčevo, odnosno za dohodek delniške družbe. Ako pa je to stališče zakonodavčevo, potem ne gre, da bi se to stališče predrugačilo takrat, kedar bi iz njega — kakor pri družbah dohodarine prostih — sledilo neobdačenje tantijem, ki so po sebi pač res zasobnogospodarski dohodek upravnih svetnikov, in bi se te tantijeme ne smatrale dohodkom družbe, marveč dohodkom članov upravnega in nadzornega sveta.

Člani upravnega in nadzornega sveta se morejo smatrati le ali kot reprezentantje delničarjev, torej kot podjetnik sam, ali pa kot družbeni uradniki, in njih dohodki torej le ali kot plačila, koja je v prvem, ali pa kot plačila, koja je dohodarini podvreči v drugem razredu. V prvem slučaju se ta plačila pri obdačenji delniške družbe ne smejo odbiti od kosmatega dohodka, v drugem slučaju pa je ob sebi umljivo, da se morajo odbiti. Ker pa zakon ne pripozna odbitnosti gledé zadevnih plačil, zato sledi iz tega, da se imajo obdačiti v prvem in baš zato ne v drugem razredu. Po mnenji vladnega zastopnika pa bi bilo smatrati člane upravnega sveta včasih, namreč pri družbah, ki plačujejo davek, kot zastopnike podjetja, včasih, namreč pri družbah davka prostih, pa kot uradnike podjetnikove. In ko poteče davčna prostost, prestopil bi isti vir dohodkov iz drugega v prvi razred, dasi je pač jasno, da obdačenje ali neobdačenje podjetja ne more vplivati na davčno dolžnost pri podjetji službujočih in v drugem razredu dohodarini podvrženih uradnikov.

O p o m b a. Na to pa sledi še odstavek, ki se odlikuje po upravljaški nerazumnosti in kateri zato navajam v izvirniku :

Es versteht sich übrigens auch ganz von selbst, dass es nicht im Belieben der Steuerverwaltung stünde, blos wegen der Bestimmung des § 11 die Tantiëmen der Verwaltungs- und Aufsichtsräthe von der Besteuerung freizulassen, wenn diese Bezüge für sich wirklich nach der II. Classe einkommensteuerpflichtig wären und dass dann insbesondere auch die Thatsache der Doppelbesteuerung allein die Steuerbemessung nach der II. Classe nicht ausschliessen könnte, zumal ja die indirecte Besteuerung des Tantiëmen-Einkommens nach der I. Classe bei der Actiengesellschaft gewiss nicht immer ziffermässig dasselbe Resultat ergeben würde, wie die indirecte Besteuerung dieses Einkommens nach der II. Classe.

Če naj ta odstavek pove to, kakor jaz umem, potem je v eklatantnem protislovju s tem, kar je prej upravno sodišče razpredlo na dolgo in široko. Dvojno obdačenje istega dohodka je po sedanjem stanju zakonov absolutno izključeno. Ako so upravni svètniki uradniki družbeni, obdačiti se imajo njih plačila po drugem razredu dohodarskem in pri obdačenju družbe same imajo se ta plačila pasirati kot troški obrtovanja. Ako pa upravni svètniki niso uradniki, marveč izmeje delničarjev samih izbrani reprezentantje podjetnika, potem obdačijo se plačila, koja dobivajo, posredno v prvem razredu s tem, da se pri obdačenju družbe ne pasirajo kot troški obrtovanja, ker se njih opravila smatrajo kot delo podjetnika samega. Podjetnik sam pa mora baš plačati dohodarino ne samo od dohodkov, koje dobiva iz investirane obratne glavnice (Capitalsgewinn), marveč tudi od dohodkov, koje mu donaša lastno delo (Arbeitsgewinn).

Dr. J. R.

Književna poročila.

Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu prinaša v br. 4. za mesec april naslednji razpravi: Državo - pravni položaj monarka. Napisao dr. Hugo Štefanić. Svršetak. — Rapsodične misli kaznenoga prava. Razprava, katero je predaval Milan Roje v društveni skupščini dne 10. februarija t. l.

Oesterreichisches Staatswörterbuch. Handbuch des gesammten oesterreichischen öffentlichen Rechtes. Herausgegeben unter Mitwirkung zahlreicher hervorragender Fachmänner von den Professoren E. Mischler und J. Ulbrich. — Wien. 1894. — Hölder. — 1 zv. „Abfartsgeld — Armenrecht im Process“. — 80 str. vel. 8°.